

Sygn. akt XV Ca 1803/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki (spr.)

Sędzia: SO Jolanta Borkowicz-Grygier

Sędzia: SR del. Agnieszka Wilk-Klapczyńska

Protokolant: st.sekr.sąd. Agnieszka Graj

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 marca 2014 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko T. Z.

o przyczynienie się do zaspokajania potrzeb rodziny

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie

z dnia 8 listopada 2013 r.

sygn. akt III RC 216/13

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a. w punkcie 1b poprzez obniżenie zasądzonej kwoty z 900 zł do 700 zł (siedemset złotych);

b. w punkcie 4 poprzez obniżenie wskazanej tam kwoty z 540 zł do 420 zł (czterysta dwadzieścia złotych);

II. w pozostałej części oddala apelację;

III. koszty postępowania apelacyjnego znosi wzajemnie między stronami.

/-/ J. Borkowicz-Grygier/-/ M. Wysocki/-/ A. Wilk - Klapczyńska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2013r. Sąd Rejonowy w Lesznie w sprawie z powództwa M. Z. przeciwko T. Z., o przyczynienie się do zaspokajania potrzeb rodziny, zasądził od pozwanego rzecz powódki tytułem przyczyniania się pozwanego do zaspokajania potrzeb rodziny: a) kwotę 600zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, do rąk powódki, począwszy od dnia 24 maja 2013r. do dnia 30 czerwca 2013r.; b) kwotę 900zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 lipca 2013r., płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, do rąk powódki (pkt 1); w pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt 2); zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego (pkt 3); kosztami sądowymi obciążył pozwanego i z tego tytułu nakazał ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu

Rejonowego w Lesznie kwotę 540zł – opłata sądowa od pozwu, od której uiszczenia powódka była zwolniona z mocy ustawy (pkt 4); wyrokowi w pkt. 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 5); wyrokowi w pkt. 1 nadał klauzulę wykonalności (pkt 6).

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. Z. ma obecnie 54 lata, z zawodu jest sprzedawcą, pozostaje w związku małżeńskim z pozwanym od dnia 19 kwietnia 1980r., jest osobą bezrobotną, do dnia 30 czerwca 2013r. przebywającą na zasiłku opiekuńczym w wysokości 520zł z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z opieką nad schorowaną matką H. R.. Powódka obecnie jest również osobą schorowaną, lecz się psychiatrycznie (zaburzenia depresyjne), w chwili wniesienia pozwu wspierana była finansowo przez swoich rodziców. Strony są właścicielami domu jednorodzinnego o powierzchni ok. 160 m² na działce o pow. 423 m² w którym zamieszkuje wspólnie z rodzicami, pozwanym, oraz ich wspólną córką, jej mężem i wnukiem. Ojciec powódki otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 2.100zł miesięcznie. Matka powódki nie ma żadnych dochodów, jest osobą schorowaną i wymaga stałej opieki. Córka powódki nie pracuje, zajmuje się czteroletnim synem. Zięć powódki pracuje. Wszyscy prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Rodzice powódki przekazują powódce kwotę 600zł miesięcznie na wyżywienie i środki czystości, a córka z zięciem 700zł miesięcznie. Koszty ogrzewania domu ponosi ojciec powódki.

Z informacji uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynika, że urząd obecnie dysponuje ofertami pracy dla osób w zawodzie sprzedawca, jak i dla osób na stanowiska niewymagające kwalifikacji, z najczęściej proponowanym wynagrodzeniem 1.600zł brutto. Powódka w związku z brakiem dochodów od dnia 1 lipca 2013r. korzystała z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w L. w postaci zasiłków celowych oraz okresowych. Stara się o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Według twierdzeń powódki pomiędzy stronami istniał dotychczas konflikt na tle nadużywania przez pozwanego alkoholu, co skutkowało interwencją Policji w dniu 1 sierpnia 2013r. Na miesięczne wydatki powódki składają się odpowiednio: koszty wyżywienia ok. 300zł, koszt zakupu środków higieny osobistej i środków czystości 60zł, wizyty u lekarza i lekarstwa 150zł, ubiór 80zł, telefon 30zł.

Pozwany T. Z. ma obecnie 57 lat, pozostaje w związku małżeńskim z powódką. Prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej – instalatorstwo elektryczne. W okresie od 29 stycznia 2013r. do 30 kwietnia 2013r. pozwany nie pracował – przebywał na zwolnieniu chorobowym i otrzymywał zasiłek w kwocie 700zł. W ramach darowizny poczynionej przez rodziców powódki stał się współwłaścicielem wraz z powódką domu jednorodzinnego o pow. ok. 160 m² na działce o pow. 423 m² w którym zamieszkuje wspólnie z rodzicami powódki, powódką oraz ich wspólną córką, jej mężem i wnukiem. Choruje na nerwicę. W chwili wniesienia pozwu nie przekazywał żadnych kwot powódce z tytułu zaspakajania potrzeb rodziny, jednak płacił rachunki za media za wszystkich domowników. Przeliczając na 2 osoby: woda 60zł/m-c, prąd 52zł/m-c, gaz 34zł/m-c, opłata za ścieki 23zł/m-c, opłata za telefon 15zł/m-c, podatek od nieruchomości 15zł/m-c. Zatem miesięcznie pozwany na media na 2 osoby wydaje ok. 200zł miesięcznie. Do tego pozwany opłaca składkę na ubezpieczenie na życie w wysokości 50zł/m-c, ratę kredytu w wysokości 147zł/m-c oraz składkę na ZUS w wysokości ok. 1.000zł/m-c. Średnie miesięczne dochody pozwanego kształtują się na poziomie 1.500-1.700zł miesięcznie. Dochody te w ciągu roku są zróżnicowane, z uwagi na charakter prowadzonej przez niego działalności gospodarczej – w miesiącach zimowych miewa stratę w miesiącach letnich jego dochód wynosi nawet 3.000zł netto. Dodatkowo pozwany wykonuje prace dorywcze z czego osiąga miesięczny dochód w kwocie ok. 300–400zł. Pozwany od lipca 2013r. rozpoczął przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny i przekazuje pozwanej kwotę 700zł na żywność, od tego czasu też ponownie żywi się wspólnie z rodziną.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych zgromadzonych w aktach sprawy, a także uznanych za wiarygodne zeznań powódki i pozwanego.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo jest zasadne, w świetle przepisów wynikających z art. 27 krip. Przedstawiając na wstępie swoich rozważań zasady orzekania w przedmiocie roszczenia o zaspokajanie potrzeb rodziny, Sąd ten wskazał m.in. że art. 27 krip konkretyzuje wyrażony w art. 23 krip obowiązek małżonków współdziałania dla dobra rodziny. Określony w nim obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny spoczywa w równym stopniu na obojgu małżonkach, co jest wyrazem zasady równości praw i obowiązków małżonków. Potrzeby rodziny to wspólne potrzeby całej grupy rodzinnej (np. mieszkanie) oraz potrzeby indywidualne poszczególnych jej członków (np. wyżywienie, odzież).

Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że powódka M. Z. ma obecnie 54 lata, z zawodu jest sprzedawcą, pozostaje w związku małżeńskim z pozwanym od dnia 19 kwietnia 1980r., jest osobą bezrobotną do dnia 30 czerwca 2013r. przebywającą na zasiłku opiekuńczym w wysokości 520zł z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z tytułu opieki nad schorowaną matką H. R.. Powódka obecnie jest osobą schorowaną, lecz się psychiatrycznie (zaburzenia depresyjne) w chwili wniesienia pozwu wspierana była finansowo przez swoich rodziców. Strony są właścicielami domu jednorodzinnego o pow. ok. 160 m² na działce o pow. 423 m² w którym zamieszkują wspólnie z rodzicami, mężem oraz córką i jej mężem. Z informacji uzyskanych w PUP wynika, że urząd obecnie nie dysponuje ofertami pracy dla osób w zawodzie sprzedawca, jak i dla osób na stanowiska niewymagające kwalifikacji, z najczęściej proponowanym wynagrodzeniem 1.600zł brutto. Na miesięczne wydatki powódki składają się odpowiednio: koszty wyżywienia ok. 300zł, koszt zakupu środków higieny osobistej i środków czystości 60zł, wizyty u lekarza i lekarstwa 150zł, ubiór 80zł, telefon 30zł. Z kolei pozwany T. Z. ma obecnie 57 lat, pozostaje w związku małżeńskim z powódką. Prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej – instalatorstwo elektryczne. W okresie od 29 stycznia 2013r. do 30 kwietnia 2013r. pozwany nie pracował – przebywał na zwolnieniu chorobowym i otrzymywał zasiłek w kwocie 700zł. W ramach darowizny poczynionej przez rodziców powódki stał się współwłaścicielem wraz z powódką domu jednorodzinnego o pow. ok. 160 m² na działce o pow. 423 m² w którym zamieszkuje wspólnie z rodzicami powódki, powódką oraz ich wspólną córką, jej mężem i wnukiem. Choruje na nerwice. W chwili wniesienia pozwu zaprzestał zaspokajać potrzeby rodziny. Pozwany opłaca ubezpieczenia na życie w wysokości 50zł miesięcznie. Pozwany opłaca także wydatki związane z opłatami za media w wysokości na 2 osoby: woda 60zł/m-c, prąd 52zł/m-c, gaz 34zł/m-c, opłata za ścieki 23zł/m-c, opłata za telefon – 15zł/m-c, podatek od nieruchomości 15zł/m-c. Zatem miesięcznie pozwany na media na 2 osoby wydają ok. 200zł. Do tego pozwany opłaca składkę na ubezpieczenie w wysokości 50zł/m-c, ratę kredytu w wysokości 147zł/m-c oraz składkę na ZUS w wysokości ok. 1.000zł/m-c. Miesięczne dochody pozwanego kształtują się na poziomie 1.500–1.700zł. Przy ocenie wysokości poniesionych przez pozwanego opłat za media Sąd I instancji wziął pod uwagę przedstawione przez pozwanego zestawienie wydatków, które jednakże należało umniejszyć ze względu na to, iż pozwany płaci rachunki za 6 osób, a obowiązany jest do zaspokajania potrzeb rodziny na którą obecnie składają się dwie osoby - powódka i pozwany. Zatem przedstawione wysokości opłat za media przez pozwanego winny ulec odpowiedniemu zmniejszeniu, gdyż pozwany obowiązany jest zaspokajać potrzeby powódki, a opłacanie rachunków za media pozostałym osobą wspólnie zamieszkującym nie jest czynnością, do której jest zobowiązany.

Pozwany od lipca rozpoczął przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny i daje pozwanej kwotę 700zł na żywność, także rozpoczął żywić się wspólnie z powódką. Biorąc pod uwagę powyższe uznać należy, iż pozwany na podstawie art. 27 krip zobowiązany jest do zaspokajania potrzeb rodziny. Obecnie na jego utrzymaniu pozostaje małżonka, z którą wspólnie zamieszkuje. Uzasadnione potrzeby rodziny czyli powódki i pozwanego na same wyżywienie i opłaty za media mieszczą się w kwocie 800zł. Jednakże pozwany - w związku z brakiem od dnia 30 czerwca 2013r. jakiegokolwiek dochodu powódki zobowiązany jest także do zaspokajania potrzeb związanych z wydatkami na odzież, leczenie, opłaty za leki powódki, gdyż także te wydatki mieszczą się w zakresie zaspokajania potrzeb rodziny jako wydatki indywidualne każdego z małżonków. Abstrahując od powyższego wskazać należy, iż pozwany uiszcza obecnie do rąk powódki kwotę 700zł miesięcznie, co oznacza, iż jest w stanie zaspokoić potrzeby powódki przynajmniej w tej kwocie. Jednakże z zebranego materiału wynika, iż koszt wyżywienia na jednego członka rodziny wynosi przynajmniej 300zł na osobę. Zatem na wspólne wyżywienie stron winna być przeznaczana, co najmniej kwota 600zł. W zakres tejże kwoty nie wchodzi inne wydatki związane z indywidualnymi wydatkami

powódki, wydatkami na środki czystości, higieny zatem kwota 900zł miesięcznie winna zaspokoić potrzeby wspólne małżonków, jak i potrzeby indywidualne powódki. Tym bardziej, iż sama powódka w swoich zeznaniach wskazała, że kwota 900zł jest to niezbędne minimum do zaspokojenia tych potrzeb. Zarzut zgłoszony przez pozwanego, że strony pozostają w separacji i że nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego uznać należy za błędny, gdyż jak wynika z zeznań samego pozwanego strony od lipca wspólnie się żywią, pozwany dobrowolnie przekazuje powódce kwotę 700zł, a także wspólnie zamieszkują. Co prawda pozwany sypia w innym pokoju, ale wskazał, że jest to wspólny pokój, a on tylko w nim sypia. Uznać także należy, iż powódka mimo przedstawionych przez urząd pracy ofert nie jest obecnie w stanie podjąć pracy, gdyż sprawuje opiekę nad schorowaną matką i z tego tytułu pobierała świadczenie opiekuńcze. W związku z powyższym uznać należy, iż powódka mimo, że od ok. 6 lat nie podejmowała pracy zarobkowej przyczyniała się i nadal przyczynia się, do zaspokojenia potrzeb stron poprzez prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego i pracy w tym gospodarstwie.

Mając na uwadze w/w okoliczności, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że dochody osiągnęte przez pozwanego (1.500–2.000zł, wliczając prace dorywcze) pozwalają mu na przekazywanie pozwanej kwoty 900zł tytułem przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. W ocenie tego Sądu pozwany winien przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny w ten sposób, iż od dnia 24 maja 2013r. do dnia 30 czerwca 2013r. winien płacić kwotę 600zł miesięcznie, dlatego, że w tym czasie powódka otrzymywała świadczenie opiekuńcze, a pozwany żywił się we własnym zakresie, a od dnia 1 lipca 2013r. w kwocie 900zł miesięcznie – zgodnej z żądaniem pozwu.

W pozostałym zakresie Sąd I instancji oddalił powództwo, albowiem uznał, że do dnia otrzymywania przez powódkę kwoty 520zł tytułem świadczenia opiekuńczego pozwany winien zaspokajać potrzeby rodziny jedynie w wysokości 600zł, a nie jak tego żądała powódka w kwocie 900zł miesięcznie.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 333 § 1 kpc, a na podstawie art. 1082 kpc niniejszemu wyrokowi w pkt. 1 nadał klauzulę wykonalności z urzędu.

Sąd Rejonowy zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego, o czym orzekł na podstawie art. 100 kpc.

Natomiast o kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc i art. 100 kpc. Nadto na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd ten nakazał sciągnąć od pozwanego kwotę 540zł tytułem opłaty sądowej od pozwu.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany T. Z., który zaskarżył go w części, tj. co do pkt. 1b, w zakresie kwoty 300zł miesięcznie - ponad kwotę 600zł miesięcznie począwszy od dnia 1 lipca 2013r., płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, do rąk powódki. Zaskarżonemu orzeczeniu w/w zarzucił:

1) błąd w ustaleniach faktycznych na skutek nie uwzględnienia, że pozwany ma także indywidualne potrzeby i wydatki inne niż wyżywienie, bezpodstawne, nie wzięcie pod uwagę tego, że pozwany ponosi całościowe wydatki eksploatacyjne związane z zamieszkaniem (Sąd uwzględnił je tylko częściowo), błędne przyjęcie wysokości uzasadnionych potrzeb powódki oraz wysokości dochodu pozwanego;

2) błędne ustalenie zakresu obowiązku pozwanego przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny w kwocie 900zł miesięcznie w konsekwencji uznania, że dochody pozwanego (1.500-2.000zł miesięcznie) pozwalają mu na przekazywanie powódce takiej kwoty, przy jednoczesnym pominięciu przy ustalaniu zakresu świadczenia, że pozwany ponosi wydatki w postaci składki na ZUS w wysokości ok. 1.000zł miesięcznie co znacznie obniża jego dochód netto, opłaca ubezpieczenia na życie (50 zł), ratę kredytu (147 zł), rachunki, nie uwzględnienie tego, że powódka ma możliwość podjęcia pracy oraz, że dysponuje pieniędzmi przekazywanymi przez pozostałych członków rodziny.

Z uwagi na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki tytułem zaspokajania potrzeb rodziny kwotę 600zł miesięcznie, począwszy od 1 lipca 2013r. płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk powódki, a w pozostałym zakresie oddalenie powództwa; oraz zmianę

wyroku w pkt. 4 poprzez zmniejszenie kwoty kosztów sądowych obciążających powoda do kwoty 360zł; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w w/w części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł m.in., że Sąd Rejonowy bezzasadnie przyjął, iż dochody pozwanego z działalności gospodarczej wraz z dodatkowymi dochodami z prac dorywczych to 1.500-2.000zł miesięcznie. Z zeznań pozwanego wynika, że nie ma on dodatkowych pieniędzy w kwocie 300-400zł w każdym miesiącu. Nawet gdyby przyjąć, że pozwany zarabia ok. 1.500-2.000zł, to należy wziąć pod uwagę to, że pozwany co miesiąc płaci obowiązkową składkę ZUS w kwocie ok. 1.000zł miesięcznie. Sąd powinien więc przyjąć, że do dyspozycji pozwanego pozostaje kwota jedynie od 500-1.000zł miesięcznie. Należy także uwzględnić, że pozwany opłaca rachunki eksploatacyjne związane z zamieszkaniem, a także ratę kredytu, składki ubezpieczeniowe, telefon - w łącznej kwocie ok. 600zł. Do dyspozycji pozwanego po opłaceniu rachunków pozostaje więc jedynie co najwyżej kwota 400zł. To, że w miesiącach letnich pozwany przekazywał powódce 700zł nie oznacza, że dysponuje on co najmniej w takim zakresie możliwościami pokrywania potrzeb rodziny. Ponadto pozwany podniósł, że Sąd nie uwzględnił przy tym, że powódka pomimo tego, że jest schorowana, zarejestrowała się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna co wskazuje na gotowość podjęcia pracy. Powódka chociażby w ograniczonym zakresie powinna więc przyczyniać się do swojego utrzymania.

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powódka M. Z. wniosła o jej oddalenie oraz obciążenie pozwanego kosztami postępowania odwoławczego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wskazać należy, że podstawą rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy był materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem I instancji, uzupełniony przez Sąd II instancji na podstawie art. 382 kpc, który przeprowadził dowód z dokumentów w postaci zaświadczenia o wysokości obrotu w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych za 2012r. dotyczącego pozwanego T. Z. (k. 121), orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 2 grudnia 2013r. dotyczącego powódki M. Z. (k. 134), a także dowód w postaci uzupełniającego przesłuchania pozwanego. W ocenie Sądu Okręgowego, co do zasady podzielić można ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, albowiem ocena materiału dowodowego dokonana przez ten Sąd była swobodna, a nie dowolna, nadto była ona zgodna z zasadami doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w toku postępowania apelacyjnego pozwoliło natomiast na niewielką modyfikację tychże ustaleń poprzez ustalenie, że dochody pozwanego w istocie wynoszą ok. 2.000zł miesięcznie, co wynika tak z przedłożonego zaświadczenia dotyczącego podatku za rok 2012, jak i zeznań samego pozwanego, który przyznał, że uzyskuje dochody w tej właśnie wysokości. Pozwany uzyskuje udokumentowane dochody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, które jak trafnie uznał Sąd I instancji, powiększone są o dochody uzyskiwane z prac dorywczych. Można zgodzić się z pozwanym, że wysokość jego dochodów, z uwagi na charakterystykę wykonywanego zawodu, jest zróżnicowana w poszczególnych miesiącach, jednak na potrzeby rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie ma ich średniomiesięczna wysokość, która wynosi właśnie ok. 2.000zł. Poza tym Sąd Okręgowy ustalił również, że w stosunku do pozwanej M. Z. orzeczono, iż zalicza się ona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i możliwe jest jej zatrudnienie jedynie do pracy lekkiej w warunkach pracy chronionej. Jeżeli natomiast chodzi o sytuację mieszkaniową stron, to uległa ona zmianie o tyle, że obecnie mieszkają oni tylko razem z rodzicami powódki, albowiem córka stron wraz z mężem i dzieckiem, wyprowadzili się ze wspólnie zajmowanego domu w grudniu 2013r. i nie prowadzą już ze stronami wspólnego gospodarstwa domowego.

Wskazać należy, że pozwany w swojej apelacji nie kwestionował roszczenia powódki, opartego na treści art. 27 krip, co do zasady, a tym samym nie było podstaw do czynienia rozważań odnośnie zasadności samego roszczenia. Pozwany podnosił jedynie, że w okolicznościach niniejszej sprawy, zasądzona tytułem zaspokajania potrzeb rodziny kwota 900zł miesięcznie (od dnia 1 lipca 2013r.) jest wygórowana. Zdaniem Sądu Okręgowego, częściowo można podzielić to stanowisko. Świadczenie przekazywane przez jednego małżonka na rzecz drugiego, tytułem zaspokajania potrzeb rodziny (art. 27 krip), w istocie traktować należy jako quasi obowiązek alimentacyjny w czasie trwania małżeństwa. Skoro bowiem w skład rodziny nie wchodzi dzieci nie mogące się samodzielnie utrzymać to obowiązek przyczyniania się pozwanego do zaspokojenia potrzeb rodziny w istocie sprowadza się do obowiązku alimentowania swej żony.

Wskazać należy, że z uwagi na stan zdrowia powódki (udokumentowany zaświadczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności), a także sprawowanie przez nią opieki nad swoimi rodzicami, obecnie nie sposób wymagać od niej aby podjęła stałą pracę i uzyskiwała własne dochody. W ocenie Sądu II instancji, analiza zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb powódki wystarczająca będzie kwota 700zł miesięcznie. Zwrócić należy w tym miejscu uwagę, że w/w kwota odpowiada tej, która była przekazywana przez pozwanego powódce jeszcze przed wszczęciem niniejszego postępowania, a później także w jego toku i wówczas była ona dla powódki wystarczająca. W istocie zatem, strony w sposób dorozumiany zawarły pewne porozumienie co do tego, jaką kwotę pozwany powinien przekazywać żonie tytułem zaspokojenia potrzeb rodziny. Niewątpliwie kwota 700zł znajduje także usprawiedliwienie w wysokości ustalonych przez Sąd Rejonowy kosztów utrzymania powódki i pozwala na zapewnienie jej właściwego bytu. Oczywiście należy mieć przy tym na uwadze, iż nie jest możliwe ściśle ustalenie wysokości tych kosztów, gdyż ich poszczególne składniki mogą ulegać zmianie w poszczególnych miesiącach (Sąd Rejonowy określił je na 620zł, a powódka na 920zł – k.20). Podnieść w tym miejscu trzeba, że obecnie wzrosnąć musiały chociażby koszty ponoszone tytułem wyżywienia, a to z uwagi na fakt wyprowadzenia się córki stron wraz z rodziną. Przy założeniu, że powódka obecnie przygotowuje posiłki dla czterech osób, a nie dla siedmiu, i nie otrzymuje środków, które córka wraz z mężem przekazywali jej na wyżywienie, niewątpliwie wzrosły koszty wyżywienia przypadające na jedną osobę w rodzinie stron. Mogą one wynosić więcej niż 300zł miesięcznie, jak ustalił Sąd I instancji. W ocenie Sądu Okręgowego, kwota 700zł miesięcznie, poza tym, że odpowiada wysokości usprawiedliwionych potrzeb powódki, nadto mieści się w zakresie zarobkowych możliwości pozwanego, które oszacować należy na ok. 2.000zł miesięcznie. Realizuje też zasadę zasady równej stopy życiowej małżonków (po odliczeniu kosztów utrzymania mieszkania na każdą ze stron pozostaje po około 700zł). Niewątpliwie uwzględnienia wymaga bowiem, że pozwany samodzielnie (poza opałem) reguluje należności z tytułu utrzymania wspólnej nieruchomości, a nadto posiada własne usprawiedliwione potrzeby (zakup odzieży, obuwia, środków higienicznych, koszty dojazdu do pracy), zatem dalsze podwyższenie tej kwoty, chociażby do wysokości zasądzonej przez Sąd I instancji, byłoby nieuzasadnione i stanowiłoby nadmierne obciążenie pozwanego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art.386§1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w jego pkt. 1.b w ten sposób, że obniżył zasądzoną tam kwotę z 900zł do kwoty 700zł (pkt I.a wyroku). Konsekwencją powyższej zmiany była również zmiana pkt. 4 zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie wskazanej tam kwoty 540zł, zasądzonej od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu części opłaty sądowej od pozwu od uiszczenia której powódka była zwolniona z ustawy (art. 96 ust. 1 pkt 2 uksc w związku z art. 113 ust. 1 uksc), do kwoty 420zł (pkt I.b wyroku).

Na podstawie art. 385 kpc, Sąd II instancji w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddalił jako bezzasadną (pkt II wyroku). Wbrew twierdzeniom pozwanego trudno wymagać obecnie od powódki podjęcia pracy wobec jej problemów ze zdrowiem, koniecznością sprawowania opieki nad rodzicami i ograniczonymi ofertami zatrudnienia. Brak było z kolei także podstaw do modyfikowania rozstrzygnięcia o kosztach procesu (powódka nie składała w tym zakresie zażalenia) – częściowe uwzględnienie powództwa (w 1/3) usprawiedliwia zatem wzajemne zniesienie kosztów (wynagrodzenia pełnomocników).

Jednocześnie, z uwagi na częściowe uwzględnienie apelacji pozwanego, a także analogiczną wysokość kosztów postępowania apelacyjnego, w tym w szczególności kosztów zastępstwa procesowego, poniesionych przez strony, Sąd Okręgowy na podstawie art.100 kpc, koszty postępowania w instancji odwoławczej zniósł wzajemnie między stronami (pkt III wyroku). Powódka wygrała postępowanie apelacyjne w 1/3 ponosząc koszty zastępstwa procesowego w kwocie 300zł, natomiast pozwany wygrywając w 2/3 poniósł koszty w kwocie 60zł (wynagrodzenie adwokackie) oraz 180zł (opłata od apelacji). Powódce przysługuje zatem zwrot kwoty 100zł, a pozwanemu 160zł. Wobec nieznaczącej różnicy w tych kwotach Sąd Okręgowy wzajemnie zniósł koszty postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami w oparciu o art.100 zdanie pierwsze kpc.

SSO J. Borkowicz-Grygier SSO M. Wysocki SSR A. Wilk - Klapczyńska